

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry

7.5.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö, kirjaamo@stm.fi

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry:n viestit hoito- ja tutkimuskorvausten valmisteluryhmälle Monikanavarahoituksen purkamista selvittävässä hankkeessa

(STM:n diaarinumerot VN/22558/2020 ja STM148:00/2020)

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry edustaa yli 930 fysio-, toiminta-, puhe-, psyko-, ravitsemus- ja musiikkiterapiayritystä, yrittäjää ja toimipaikkaa. Jäsentyritykset ovat pääosin pieniä, alle 10 hengen yrityksiä, ja tuottavat suuren osan Suomessa järjestettävästä lakisääteisestä kuntoutuksesta, kuten Kelan lääkinnällisestä kuntoutuksesta.

Pääviestimme: Sairausvakuutuslain mukaisilla Kela-korvauksilla autetaan asiakkaat hoitoon ja edistetään tulevien hyvinvointialueiden terveystavoitteita

Suomen Kuntoutusyrittäjät vaatii sairausvakuutuslain mukaisten yksityisen terveydenhuollon korvausten säilyttämistä yksityiseltä hankittaviin terveydenhuollon palveluihin ja matkoihin. Soten rahoituksessa tärkeintä on asiakkaiden pääsy palveluihin.

Jos monikanavarahoitusjärjestelmää puretaan sairausvakuutuslain osalta, tilalle pitää rakentaa järjestelmä, joka taloudellisesti mahdollistaa asiakkaan hakeutuvan sinne, mistä palveluita saa. Nykyisten kuntien yksityisiltä hankkimat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä palvelusetelipalvelut eivät ole nykyisen lainsäädännön mukaisesti käytettynä riittäviä korvaamaan sairausvakuutuslain mukaisia palveluita.

Miksi asia on ajankohtainen nyt?

Monikanavarahoituksen purkamisesta on tulossa ratkaisuvaihtoehtoja

lausuntokierrokselle kesäkuussa: Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä

SUOMEN KUNTOUTUSYRITTÄJÄT RY

valmistelee parhaillaan viranhaltijatyöryhmässä vaihtoehtoja sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavarahoituksen purkamiseksi. Työryhmän ehdotukset on aikomus laittaa lausuntokierrokselle kesäkuussa. Lausuntokierroksen jälkeen asia viedään myöhemmin perustettavaan parlamentaariseen valmisteluun.

Sv-korvaukset koetaan pääsylipuksi terveydenhuoltoon

Kelan maksamilla sairausvakuutuslain mukaisilla korvauksilla paitsi taloudellinen vaikutus, myös iso ohjaava kannustevaikutus asiakkaisiin. Kelan korvaukset koetaan pääsylippuna yksityiseen terveydenhuoltoon. Ilman niitä asiakkaat saattavat jäädä jonottamaan julkista palvelua, vaikka terveydenhuollon ammattihenkilöitä olisi vapaana. Sairausvakuutuslain mukainen korvaus lisäksi vähentää tarvetta yksityisille sairauskuluvakuutuksille, joiden suosio on ollut kasvussa. Laajamittainen siirtyminen sairauskuluvakuutuksiin, niiden osalta, joilta siirtyminen onnistuu, lisää osaltaan eriarvoisuutta yhdessä työterveyshuollon laajentuvan merkityksen kanssa.

Kela-korvausten tasoa on muun hoidon tavoin supistettu kuntoutuksessa viime vuosina, viimeisimmän merkittävän leikkauksen tapahtuessa 2016. **Supistuminen ei ole vähentänyt palveluiden käyttöä, mutta on lisännyt asiakkaan itse maksettavaa osuutta.** Tulevaisuudessakin pitää säilyttää mekanismi, jolla yhteiskunta kannustaa asiakkaita kaikkien terveydenhuollon ammattihenkilöiden palveluiden luo. Sairausvakuutuskorvaus on yksi luonnollinen osa tätä kokonaisuutta, riippumatta siitä kustantaisiko sen edelleen Kela, vai kenties hyvinvointialue lakisääteisen velvollisuuden perusteella.

Kuntoutusyrittäjien esitys kannustimeksi yksityisten terveyspalveluiden käyttöön

Ehdotamme, että tuleville hyvinvointialueille luodaan kannuste sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen käytön lisäämiseksi. Asiakkaan maksama osuus sv-korvattavista palvelusta on huomattavasti palveluseteliä tai asiakasmaksua suurempi. Kun ne asiakkaat, jotka voivat, käyttävät yksityisiä palveluita, se auttaa hyvinvointialueiden sekä valtion talouden ja kestävyysvajeen selättämisessä.

Kuntoutusyrityksien esitys: Sairausvakuutuslain kaltainen automatisoitu ja kevyt korvaustyökalu on säilytettävä. Se on kytkettävä hyvinvointialueen rahoitukseen siten, että hyvinvointialueella on kannuste hyödyntää ja kehittää korvausta omalla alueellaan. Hyvinvointialueen rahoitukseen pitäisi luoda taloudellinen kannuste siihen, että se liikkumavaransa puitteissa olevassa laajuudessa on antanut vaikkapa fysioterapian tai hammashoidon kansalaisen itse maksettavaksi.

Jotta kyse olisi kannusteesta, pitää vastavuoroisesti luoda sanktio. Sanktio voisi esimerkiksi olla, että hyvinvointialueen budjettia pienennettäisiin tietyn verran, jos kansalaiset ovat käyttäneet sv-korvauksia vähemmän kuin vakioidun keskiarvon verran (verrattuna muihin maakuntiin).

Muut tulevaisuuden kehittämistarpeet Kuntoutusyrityksiltä:

Yhteinen kustannuslaskentamalli ja palveluntuottajalain käyttöönotto on tie tasapuolisuuteen

Euromäärän määrittäminen on aina vaikeaa, kun keskustellaan yksittäisen sote-suorituksen arvosta, ja paljonko on siitä oikea korvaus. Helpoiten tämä onnistuu silloin, kun hyödyke on saatavilla toimivilta markkinoilta.

Vaikeammaksi keskustelun tekee se, että yksityiseksi palveluntuottajaksi ryhtyminen ja sellaisena toimiminen on monin verroin säännellympää ja valvotumpaa, kuin julkiseksi palveluntuottajaksi ryhtyminen, jolloin yksityisen ja julkisen välillä ei vertailukelpoista markkinatilannetta aina synny.

Monikanavarahoitusta arvioitaessa pitää ottaa käyttöön kaksi uutta lainsäädäntöä:

1. Julkiselle sote-tuotannolle on asetettava velvoite noudattaa valtakunnallisesti yhtenäistä kustannuslaskentamallia. Julkisen palveluntuotannon aito, kaikki kustannuserät huomioiva kustannuslaskenta voi toimia pohjana korvaustason määrittämiselle.

2. Pitää säätää uusi palveluntuottajalaki. Se yhdenmukaistaisi valvonnan ja sääntelyn julkisen ja yksityisen terveydenhuollon välillä.
3. Sairausvakuutuslain kaltainen automatisoitu ja kevyt korvaustyökalu on säilytettävä ja se on kytkettävä hyvinvointialueen rahoitukseen siten, että hyvinvointialueella on kannuste hyödyntää ja kehittää korvausta omalla alueellaan.

Suomen Kuntoutusyritykset ry:n puolesta 7.5.2021

Satu Grekin
toiminnanjohtaja
satu.grekin@kuntoutusyritykset.fi
puh. 050 550 3488

Juhani Saarinen
lakimies, varatoiminnanjohtaja
juhani.saarinen@kuntoutusyritykset.fi
p. 040 723 8928